

ת"פ 25802/03/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 25802-03-21 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות מרכז - שלוחת נתניה

נגד

הנאשם: פלוני

בשם המאשימה: עו"ד שני מלול

בשם הנאשם: עו"ד עופר יחיאל

החלטה

1. בהמשך להסדר טיעון הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות תקיפה סתם - בן זוג, לפי סעיפים 379 ו-382(ב)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין. מכתב האישום המתוקן (גא/1) עולה כי הנאשם - יליד 1959 ובת זוגו (המתלוננת) היו במועד הרלוונטי בני זוג בהליך פרידה אשר התגוררו בצוותא. ביום 10.9.20, על רקע העובדה כי המתלוננת פתחה בהליך בבית הדין הרבני במסגרתו הוצא צו לעיכוב יציאתו של הנאשם מן הארץ, דחף אותה הנאשם בחזה בשתי ידיו והיכה בסנטרה. כן איים עליה: "אם לא תבטלי את עיכוב היציאה מן הארץ, אני אגמור אותך חיה".

2. לאחר שנשמעו טיעונים לעונש (בשתי פעימות, מיום 2.12.21 ומיום 1.3.22), הופנה הנאשם לקבלת תסקיר מבחן במסגרתו תוכן תוכנית של"צ בהיקף 150 שעות, כחלק משקילת האפשרות לבטל את הרשעתו בדין. לאחר שהתקבל התסקיר השלימו הצדדים את טיעוניהם (30.11.22). המאשימה שינתה מהילוכה, וחלף עתירתה המקורית לגזור על הנאשם מאסר בן חודשיים לריצוי בעבודות שירות, מאסר על-תנאי, קנס ופיצוי למתלוננת, ביקשה זו הפעם להסתפק במאסר על-תנאי בצד צו של"צ וצו מבחן. ב"כ הנאשם, מנגד, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, לבטל את ההרשעה ולהעמיד את הנאשם במבחן למשך מחצית השנה.

עמוד 1

3. עינינו הרואות, סלע המחלוקת שנותרה בין הצדדים - שאלת ההרשעה, ובה נתמקד. לשיטת המאשימה, האיומים בהם הורשע הנאשם אינם ברף חומרה נמוך, כזה המאפשר סיום ההליך ללא הרשעה. כן טענה כי לא ניתן להסתמך על המסמכים שצירף הנאשם להוכחת אמיתות תוכנם בדבר נזק מוחשי שייגרם לו כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה. לתמיכה בטענתה הפנתה לשני פסקי דין. ב"כ הנאשם מצדו סבור כי עניינו של הנאשם עונה על התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך ביטול הרשעה, וביקש, כאמור, לאמץ את המלצת שירות המבחן. אף הוא תמך טיעונו בפסיקה.

4. אעמוד בקצרה על תוכנו של תסקיר המבחן. הנאשם בן כ-63, נעדר הרשעות קודמות, השלים 12 שנות לימוד, שירת בצה"ל בשירות סדיר ומילואים, עבד מספר שנים בעבודות בעץ, ובגיל שלושים החל לעבוד באופן עצמאי כמתקין מסלולי כדורת (באולינג). הוא התגרש מרעייתו הראשונה לאחר 27 שנות נישואים, ולשניים שני ילדים בגירים. המתלוננת היא רעייתו השנייה. השניים היו נשואים למעלה מעשר שנים, כשבשנתיים האחרונות התגוררו בנפרד, ולאחרונה השלימו את הליך הגירושים. אשר לעבירות מושא כתב האישום: הנאשם סיפר כי באותו היום פנתה המתלוננת ביוזמתה לרבנות ופתחה בהליך גירושים, ובהמשך לכך הודיעה לו כי הוצא כנגדו צו לעיכוב יציאתו מן הארץ. לאחר שזו הגיעה הביתה החלו השניים להתווכח, ובהתלהטות הרוחות סטר לה. לדבריו, עבודתו נסמכת על נסיעות תכופות לחו"ל, והוא חשש מפני פיטוריו ופגיעה בלתי חוזרת בפרנסתו. הנאשם קיבל אחריות על ביצוע העבירות, וביטא הבנה לפסול במעשיו ולחומרתם. הוא סיפר כי מדובר בהתנהגות חריגה שלא אפיינה אותו מעולם, כי נבהל מעצמו ומתגובתו, ביטא אמפתיה לרעייתו והבנה להחלטתה לפנות למשטרה.

במפגש של קצינת המבחן עם המתלוננת עלה כי הגם שהנאשם נהג לעתים לצעוק ולקלל במהלך ויכוחים, מעולם לא נקט אלימות פיזית, האירוע מושא כתב האישום היה חריג וחד פעמי, איננו מאפיין את הקשר בין השניים, והיא אינה חוששת מפניו ונמצאת עמו בקשר סביב נושאים שונים.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם נעדר דפוסים עברייניים או אלימים, וכי היה כן בדבריו אודות נטילת אחריות, הבנה של חומרת מעשיו, הבעת חרטה, אמפתיה למתלוננת, ונכונותו להמשיך ולבחון את התנהלותו בהשתלבות בקבוצה טיפולית בתחום האלימות הזוגית. משכך המליצה להעמידו בצו מבחן למשך מחצית השנה, בקבוצה ייעודית וקצרת מועד בת 14 מפגשים. אשר לשאלת הרשעתו - הנאשם עובד כקבלן משנה של חברה בינלאומית כמתקין מוסמך של מסלולי כדורת, ונדרש להציג מרשם נקי מהרשעות. לנוכח נתוניו הטובים של הנאשם, חריגות האירוע לאורחות חייו, נטילת האחריות המלאה ועוצמת הפגיעה הצפויה כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה, המליצה לבטלה. על מנת לאפשר הפניית מרצו להליך הטיפול, לא באה בהמלצה לענישה מוחשית.

5. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאיננו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, וכוחה יפה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים, השני - יש להראות כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. הנאשם נדרש להצביע על פגיעה קשה ומוחשית בסיכויו ושיקומו ולבסס אותה בראיות.

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, שוכנעתי כי עניינו של הנאשם נמנה על אותם חריגים שבחריגים המצדיקים הימנעות מהרשעתו בדין. התנאי הראשון: אכן, עבירות אלימות במשפחה הן רעה חולה שפשתה בקרבנו, ואלו מצדיקות על דרך הכלל התייחסות מחמירה, כזו שתהלום את חומרת מעשיו של העבריין, תשקף את סלידתה של החברה, ותרתיע אותו ושכמותו. בצד זאת, כידוע, על בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו, על נסיבותיו הייחודיות. המעשה עליו נותן הנאשם את הדין - עבירת האלימות הפיזית וזו המילולית, חמור אמנם, אך אינו כזו המונע אפשרות לסיים את ההליך ללא הרשעה. המדובר באירוע יחיד, רגעי, כזה שהחל והסתיים בהרף עין, לא מתוכנן, בעוצמה פיזית נמוכה, ללא שימוש בחפצים, ללא גרימת חבלה, ופוטנציאל הפגיעה אף הוא אינו גבוה. גם האיום, מבלי להקל בחומרתו, ואף בהצטרפותו לעבירת התקיפה, מצוי ברף המאפשר שקילת ביטול ההרשעה. המדובר באיום כללי, לא ממוקד, ואף הוא חד-פעמי וללא חזרתיות. נתונים אלו מתיישבים עם דבריו של הנאשם, אותם מצאה קצינת המבחן ככנים, לפיהם מיד עם השלמת ביצוע העבירה נבהל הנאשם ממעשיו ומהתנהגותו האלימה, שאיננה מאפיינת אותו וחריגה לאורחות חייו.

התנאי השני: במקבילית הכוחות שבין חומרת העבירה והכלל המורה להרשיע את מי שביצע עבירות פליליות, לבין הנזק הצפוי להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו בדין, האיזון הראוי מורה לבטל את ההרשעה. שוכנעתי כי נסיבותיו של הנאשם - גילו (בן 63), חלוף הזמן (למעלה משנתיים ממועד ביצוע העבירה), הסתבכותו הראשונה והיחידה עם החוק, מערכת היחסים החיובית עם המתלוננת, והחשש המוצדק והמבוסס מפני פגיעה בעיסוקו ובפרנסתו, אלו מצדיקים ביטול הרשעתו. הנאשם בעל התמחות במקצוע ייחודי, שמעטים בעולם שותפים לו. הוא הציג תעודת הסמכה (ענ/1) ומכתבים משתי חברות אמריקאיות - האחת בה הוא מועסק והאחרת שעבד עבורה בעבר ועתיד לשתף עמה פעולה בעתיד (ענ/2, ענ/3), מהם עולה הצורך בגיליון רישום פלילי נקי לצורך המשך עבודתו עמן. ב"כ המאשימה הלינה כנגד האופן בו הוגשו המכתבים והתעודה, מבלי שהובאו עורכיהם לעדות בבית המשפט. אמנם, הצדק עמה במובן זה שדרך המלך להבאת ראיה היא העמדת יוצרה לחקירה נגדית. מאידך, כשבראיות לעונש עסקיני, וכשאין מחלוקת בדבר עיסוקו של הנאשם מזה שנים רבות, והעובדה כי מדובר במי שיוצא את הארץ על בסיס תדיר לצורך כך, אינני סבור כי היה זה ריאלי לצפות ממנו להביא את נציגי החברות עמן הוא עובד בארצות הברית למתן עדות בבית המשפט. אוסיף כי המדובר בפרקטיקה מקובלת, של המצאת מסמכים הנוגעים בשאלת השפעת העונש על הנאשם, וממילא אלו נבחנים בפריזמה של מכלול הנסיבות, ובהתאם גם המשקל הניתן להם.

הנאשם בהגינותו העיד על עצמו (בדברו האחרון לעונש), כי איננו משוכנע "במאה אחוז" שלא יוכל לקבל עבודה ככל שהרשעתו תיוותר על כנה, "אבל יקשה עליי בעתיד במידה משמעותית, ואני לא צעיר. אני לא בריא". בהקשר זה יצוין כי הנאשם עבר לאחרונה אירוע לבבי בעקבותיו אושפז וצונתר (ענ/4). הנאשם הסביר כי "מה שאני יודע לעשות זה אני ועוד 25 בעולם יודעים. אני לא המצאתי את הגרעין, אבל במקצוע הזה יש דברים שאני יכול לעשות שאחרים לא יכולים לעשות". אמנם, הנאשם לא הצביע באופן מובהק על ראיות המלמדות כי בוודאות לא יוכל להמשיך ולהתפרנס בתחום עיסוקו, אך די בנתונים עליהם הצביע כדי לבסס חשש סביר שכך יהיה.

המלצת שירות המבחן, אף היא בעלת משקל. התרשמותה של קצינת המבחן כי מדובר באירוע חריג בחייו של הנאשם, כי אופיו ודפוסי התנהגותו נורמטיביים, כי הלה נטל אחריות מלאה, ביטא חרטה כנה ואמפתיה למתלוננת, ונכון להשתתף בהליך טיפולי - מתיישבת עם התרשמותי שלי אודות הנאשם, והתובנה כי הוא ראוי להקלה שרק מעטים זוכים לה, בדרך של ביטול הרשעתו.

אוסף, כי חרף הכלל בדבר החובה להוכיח פגיעה קונקרטי, ניתן להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה. ראו רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.17); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.14); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.11); עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (30.12.20); עפ"ג (מחוזי י"ם) 20164-11-19 מדינת ישראל נ' כהן (8.7.20, לא פורסם). למקרה בו הסכימה המאשימה לביטול הרשעה חרף כך שלא ניתן היה להצביע על נזק מוחשי שייגרם לנאשם ראו ת"פ (רשל"צ) 15351-10-17 מדינת ישראל נ' יניב שוסטר (14.1.19).

בטרם סיום אציין כי בחנתי את פסקי הדין שהציגה המאשימה, ואין הנדון דומה לראיה. רע"פ 1454/21 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.21). עבירת האלימות חמורה מענינו וכך גם נסיבות ביצועה. "בעניינו של המבקש מתווספת חומרה יתרה למעשיו. כעסו של המבקש על ההודעות שקיבלה המתלוננת לא שכך במהלך נסיעתו לבית המתלוננת; והוא כילה בה את זעמו, שעה שתקף אותה מספר פעמים בכוחניות ואלימות פיזית ומילולית". כמו כן, לא הוצג נזק מוחשי כלשהו; ת"פ (נתניה) 55773-05-19 מדינת ישראל נ' ברוורמן (19.10.22). נסיבות ביצוע העבירות חמורות יותר מענינו (אחז בצווארה של רעייתו ואיים עליה בעודה מיניקה את בנם הפעוט), וכך גם נסיבותיו של העושה, והעובדה כי לא תמך את טענותיו לנזק מוחשי בראיות כלשהן.

6. אשר לחשיבות השימוש בכלי של ביטול הרשעה באותם מקרים נדירים המתאימים לכך, ראו ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007):

"מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות המיוחדות, ולהשפעת הרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת הרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של הענין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדין" (פסקה 11).

7. לנוכח המקובץ מצאתי להורות כדלקמן:

א. הרשעתו של הנאשם מבוטלת בזה.

ב. הנאשם מועמד בצו מבחן למשך מחצית השנה, כהמלצתה של קצינת המבחן. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן ואפשרות הפקעתו, הרשעתו, וגזירת דינו.

ג. למרות שקצינת המבחן לא ראתה צורך בעונש מוחשי, החלטתי לחייב את הנאשם בביצוע 150 שעות שירות לתועלת הציבור (של"צ). שירות המבחן מתבקש להגיש תוכנית של"צ לאישורי תוך 21 ימים מהיום. תז"פ בהתאם.

על הנאשם להשלים את ביצוע השל"צ תוך מחצית השנה ממועד אישור התוכנית. הוסבר לנאשם כי אם לא יעשה כן, עשוי בית המשפט להרשיעו ולגזור את דינו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתנה היום, י"ב כסלו תשפ"ג, 06 דצמבר 2022, במעמד הצדדים.

המזכירות תעביר עותק מההחלטה לשירות המבחן.